

Best Supply Chain Practice 20 – oktober 2019

BSCP Omgaan met bezorgdiensten

1. Vooraf

- Algemene toelichting Best Supply Chain Practice (BSCP)
  - o Bedoeld voor leden van het VHCP en hun ketenpartners, incl. bezorgdiensten.
- Doel
  - o Bieden van aandachtspunten en richtlijnen voor bezorgdiensten bij het vervoeren van gevaarlijke stoffen.
- Disclaimer
  - o De BSCP geldt slechts als aanvulling op de vigerende wet- en regelgeving en bijbehorende vergunningen.
  - o De BSCP pretendeert niet compleet te zijn. Mocht u aanvullingen of andere opmerkingen hebben, neemt u dan contact op via vhcp@vhcp.nl.

2. Inleiding

Explosieve of giftige stoffen zijn gevaarlijk voor mens en milieu. Met enige regelmaat worden via bezorgdiensten gevaarlijke stoffen vervoerd, die door leden van het VHCP worden opgestuurd dan wel ontvangen. De bezorgdiensten die de gevaarlijke stoffen vervoeren moeten zich houden aan regels voor het vervoer van deze stoffen. Hierbij kan men denken aan regels voor de verpakkingen, etikettering, vervoersdocumenten, het vastzetten van lading en andere richtsnoeren om het vervoer zo veilig mogelijk te maken. Dit document geeft een overzicht van de relevante regelgeving op dit gebied en biedt handvatten voor de toepassing van deze regelgeving in de praktijk.

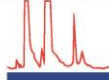
Fouten bij het vervoer van gevaarlijke stoffen kunnen grote gevolgen hebben voor de betrokken bedrijven (denk aan aansprakelijkheidskwesties), maar bovenal een gevaar vormen voor de veiligheid en (volks)gezondheid. Alle betrokkenen in de keten, waaronder de vervoerders, moeten er dus voor zorgen dat de eisen omtrent het vervoer strikt worden gevolgd. Uit het oogpunt van ketenverantwoordelijkheid is het van groot belang dat de verschillende spelers in de chemieketen elkaar aanspreken op en ondersteunen in veiliger werken.

Deze Best Supply Chain Practice geeft een overzicht van de belangrijkste regels die gelden voor bezorgdiensten bij het vervoeren van gevaarlijke stoffen. Daarna worden enkele vrijstellingen toegelicht. Hierbij is gebruik gemaakt van de publicaties van Evofenedex, zie [hier](#). Tot slot worden enkele aandachtspunten gegeven die in de praktijk regelmatig niet goed gaan.

3. Regels uit het ADR

De regels die in Nederland gelden voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg, zijn gebaseerd op het ADR. Het ADR is een internationaal verdrag. In de Nederlandse wetgeving zijn de regels van het ADR geïmplementeerd in de Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen (WVGS) en Regeling Vervoer over land van gevaarlijke stoffen (VLG). In de VLG worden tevens Nederlandse aanvullende en afwijkende voorschriften op het ADR gegeven.

Het ADR bevat zeer specifieke en uitgebreide regels; het is maar liefst 1250 pagina's lang. Het ADR maakt onderscheid tussen reguliere gevaarlijke stoffen (d.w.z. stoffen die gekwalificeerd zijn) en zeer risicovolle stoffen. Voor die laatste categorie gelden aanvullende regels. Onderstaand wordt een overzicht gegeven, dit overzicht is *niet* compleet.

3.1 Voertuiguitrusting

In het ADR is opgenomen dat de volgende uitrusting in het voertuig aanwezig moet zijn:

- Een keg/stopblok, van een grootte die past bij de maximale massa van het voertuig en de diameter van het wiel
- Twee zelfstandig staande waarschuwingssignalen
- Voor elk bemanningslid: een waarschuwingsvest, een draagbaar verlichtingsapparaat, beschermende handschoenen en bescherming voor de ogen
- Een schop, rioolafdichting en een opvangreservoir (voor etiketnummers 3, 4.1, 4.3, 8 en 9)
- Een vluchtmasker voor noodgevallen (voor etiketnummers 2.3 of 6.1)
- Vloeistof om de ogen te spoelen (uitgezonderd etiketnummers 1, 1.4, 1.5, 1.6, 2.1, 2.2 en 2.3).
- Draagbare brandblusser met een minimumcapaciteit van 2 kg en geschikt voor brandbaarheidsklasse A, B en C
- Minimaal één draagbare brandblusser met een minimumcapaciteit van 4 kg poeder (voor bestelbusjes met een maximummassa tot 3,5 ton)

3.2 Bemanning

De volgende voorschriften gelden voor de bemanning van het voertuig:

- Beschikken over een geldig ADR vakbekwaamheidscertificaat
- Geen passagiers vervoeren
- Kennis hebben van het gebruik van de brandblusapparaten
- Niet de colli (verpakkingen) met gevaarlijke goederen openen tijdens vervoer
- Geen vlam binnen het voertuig
- Geen verlichtingsapparaten met metalen oppervlak dat vonken kan veroorzaken
- Niet roken bij en in het voertuig tijdens laden, lossen en behandeling
- Motor afzetten tijdens het laden en lossen
- Altijd parkeerrem gebruiken indien een voertuig met gevaarlijke stoffen is geparkeerd
- Ervoor zorgen dat de voertuiguitrusting compleet is

3.3 Stuwage en vastzetten van lading

De volgende voorschriften gelden voor stuwage en vastzetten van de lading¹:

- De gevaarlijke stoffen mogen niet substantieel kunnen verplaatsen door het voertuig.
- Spanbanden (of 'sjorbanden') zijn niet toegestaan als ze verpakkingen kunnen beschadigen.
- Het is niet toegestaan om verpakkingen te stapelen als ze hiervoor niet zijn ontworpen.
- Verpakkingen met vloeistoffen moeten, voor zover praktisch uitvoerbaar, onder verpakkingen met vaste stoffen worden gelegd.
- Voor bepaalde gevarenklassen of specifieke goederen gelden aanvullende bepalingen, zie kolom 18 van de ADR-stoffenlijst.

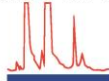
3.3 Etikettering

Daarnaast bevat het ADR regels voor etikettering. Elke verpakking met gevaarlijke stoffen moet goed zichtbaar en leesbaar zijn voorzien van:

- Het UN-nummer, dat aangeeft over welke stof het gaat.
- De relevante gevaarsetiketten, die de risico's aangeven.
- In bepaalde gevallen²: het behandelingsetiket, dat duidelijk maakt welke kant van de verpakking boven moet worden gehouden.

¹ Voor meer informatie, zie ILT 'Beladen/stuwage', [hier](#)

² Dit etiket is verplicht op: (a) samengestelde verpakkingen met binnenverpakkingen die vloeistoffen bevatten, (b) enkelvoudige verpakkingen die voorzien zijn van ontluuchtingsinrichtingen en (c) cryo-houders voor het vervoer van sterk gekoelde, vloeibaar gemaakte gassen.

4. Vrijstellingen

Voor bezorgdiensten zijn er drie relevante vrijstellingsregelingen, waarbij niet alle ADR-voorschriften van toepassing zijn.

4.1 1000-puntenregeling

De eerste vrijstelling is van toepassing bij het vervoer van kleine hoeveelheden gevaarlijke stoffen. Het gaat dan om de 1000-puntenregeling uit 1.1.3.6 ADR.

Wanneer een lading onder de 1000 punten blijft, is de regeling van toepassing. In de tabel uit Bijlage 1 ([hier](#)) worden vijf vervoerscategorieën gegeven. Bij vervoerscategorie 0 zijn stoffen niet vrijgesteld, oplopend tot bij vervoerscategorie 4 waar stoffen onbeperkt zijn vrijgesteld. Met behulp van de tabel kunnen stoffen in verschillende vervoerscategorieën worden omgerekend naar punten. De punten worden berekend door de te vervoeren hoeveelheden per vervoerscategorie te vermenigvuldigen met een omrekenfactor. Het totaal aantal punten moet onder de 1000 blijven.

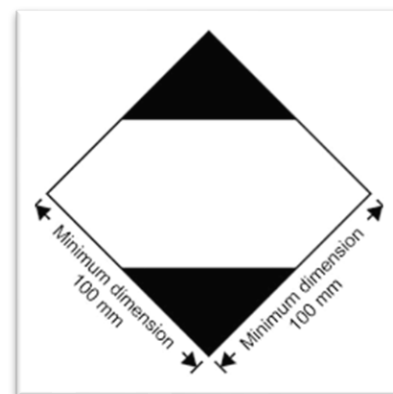
Het moet bovendien gaan om het vervoer van verpakte gevaarlijke stoffen.

De vrijstelling is gericht op de vervoerder (in dit geval: de bezorgdienst) en ziet dus bijv. niet op verpakkingen of etikettering. Ook transporten die vallen onder de 1000-puntenregeling moeten daarom voldoen aan o.a. de volgende voorschriften:

- Goedgekeurde verpakking met UN-kenmerk
- Juiste etikettering en kenmerking
- Correct vervoersdocument
- Brandblusser van tenminste 2 kg poeder
- Voorschriften voor de bemanning
- Geen draagbare verlichtingsapparaten met metalen oppervlak dat vonken kan veroorzaken
- Voorzorgsmaatregelen voor voedsel en voeder

4.2 LQ-regeling

De LQ-regeling is een vrijstelling die van toepassing is bij vervoer van gevaarlijke goederen die in kleine hoeveelheden (limited quantities, 'LQ') zijn verpakt. Verpakkingen die hieraan voldoen krijgen vrijstelling van gros van de regelgeving van het ADR, zie hoofdstuk 3.4 ADR. Op verpakkingen met gevaarlijke stoffen in limited quantities hoeft geen gevaarsetiket. Er moet dan wel gebruik worden gemaakt van afbeelding hiernaast.

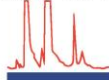

Voorwaarden voor deze vrijstelling:

- Moet gaan om een samengestelde verpakking, oftewel: een binnenverpakking die in buitenverpakking is geplaatst.³
- Niet overschrijden van maximaal toegestane hoeveelheid per binnenverpakking, zie hiervoor kolom 7a van de ADR-stoffenlijst in hoofdstuk 3.2.
- Niet overschrijden van maximum gewicht per buitenverpakking: 30 kg bruto massa (20 kg voor een tray omwikkeld met krimp- of rekfolie).

Er is geen maximum aan de totale hoeveelheid in het voertuig.

³ Voor vervoer van voorwerpen zoals spuitbussen is een binnenverpakking niet noodzakelijk. Binnenverpakkingen die gemakkelijk breken moeten in tussenverpakkingen worden geplaatst. Zie 3.4.2 en 3.4.3 [ADR](#)

De volgende voorschriften blijven van toepassing:

- Algemene verpakkingsvoorschriften, zoals een geschikte stevige verpakking.
- Specifieke verpakkingsvoorschriften:
  - Bij binnenverpakkingen met vloeistoffen: de buitenverpakking voorzien van richtinggevendende pijletiketten op twee tegenover elkaar gelegen zijden.
  - Bij extra oververpakking (pallet, krat, doos): de oververpakking voorzien van het opschrift 'oververpakking', het LQ-kenmerk en (indien van toepassing) de richtinggevendende pijletiketten, indien deze aan de buitenzijde niet zichtbaar zijn.
  - Bij breekbare of makkelijk doorboorbare verpakkingen op trays: deze plaatsen in geschikte tussenverpakking.
  - Bij verpakkingen van glas, aardewerk of porselein met vloeistoffen van klasse 8, verpakkingsgroep II: deze voorzien van een inerte en stijve tussenverpakking.
- Voordat het transport plaatsvindt, moet de afzender de vervoerder aantoonbaar informeren over de totale bruto massa te vervoeren stoffen.
- Opleiding voor chauffeur en personeel, conform ADR 1.3.

4.3 Vrijstelling: vrijgestelde hoeveelheden

Bij de EQ-regeling gaat het om het vervoer van gevaarlijke stoffen in zeer kleine, 'vrijgestelde hoeveelheden (excepted quantities, 'EQ')'. De regeling staat in hoofdstuk 3.5 ADR. Er moet dan wel gebruik worden gemaakt van afbeelding hiernaast. Dit moet het nummer van het etiket van het primaire gevaar en de naam van de afzender of de geadresseerde bevatten.

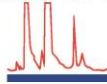
In kolom 7b van de ADR-stoffenlijst staat voor elk UN-nummer een E-code, die aangeeft in welke hoeveelheden de stof onder deze vrijstellingsregeling kan worden vervoerd.

Het maximum aantal colli met excepted quantities is 1000 per transporteenheid.

In het vervoerdocument moet worden aangegeven 'Gevaarlijke goederen in vrijgestelde hoeveelheden' en de hoeveelheid verpakkingen die worden vervoerd. Het maximum aantal colli met excepted quantities is 1000 per transporteenheid. Een awareness opleiding voor personeel en chauffeur conform ADR-hoofdstuk 1.3 is verplicht.

De volgende voorschriften blijven van toepassing:

- Elke binnenverpakking moet in een stevige buitenverpakking met een tussenverpakking met opvulmateriaal. In het geval van vloeistoffen is absorberend materiaal verplicht.
- Verpakkingen moeten aan algemene verpakkingsvoorschriften voldoen.
- Verpakkingen moeten een valproef van een hoogte van 1,8 m en een stapelproef tot een hoogte van 3 meter kunnen doorstaan.
- In het vervoerdocument moet worden aangegeven 'Gevaarlijke goederen in vrijgestelde hoeveelheden' en de hoeveelheid verpakkingen die worden vervoerd.
- Opleiding voor chauffeur en personeel, conform ADR 1.3.

5. Ervaringen uit de praktijk

Het ADR is complex, zeker voor partijen die niet dagelijks met gevaarlijke stoffen te maken hebben, zoals bezorgers van bezorgdiensten. Zij worden in het bijzonder gewezen op de volgende aandachtspunten:

1. Etiketten van bezorgdiensten niet plakken over het VN-nummer, veiligheidsinformatie of pijlen. Er mag dus niets overheen worden geplakt, ook niet als het maar om een klein deel gaat (zie foto's 1, 2, 5, 8, 9).
2. Stempels over het VN-nummer, veiligheidsinformatie of pijlen (zie foto 11)
3. Gevaarlijke goederen op de juiste manier behandelen en vastzetten (zie foto's 3, 6, 7, 10).
4. Verpakking met gevaarlijke goederen niet op de kop zetten (zie foto 7).
5. Maak foto's van de lading voor en na vertrek, zodat er beter geduid kan worden waar het in de keten fout is gegaan.
6. Richt processen in voor het transporteren van gevaarlijke stoffen.
7. Volg een algemene ADR-cursus.

Hieronder volgen tien voorbeelden uit de praktijk van veelgemaakte fouten:

1. Sticker over pijlen

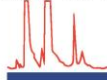
2. Sticker over UN-nummer

3. Verkeerd gestuwd

4. Plakband over pijlen

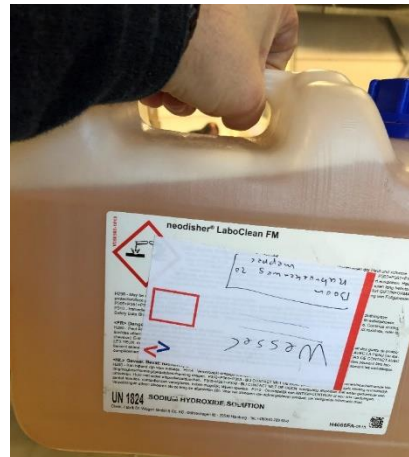
5. Sticker over gevarensymbool

6. Losse dozen met ADR artikelen in

7. Dozen op de kop en niet geseald

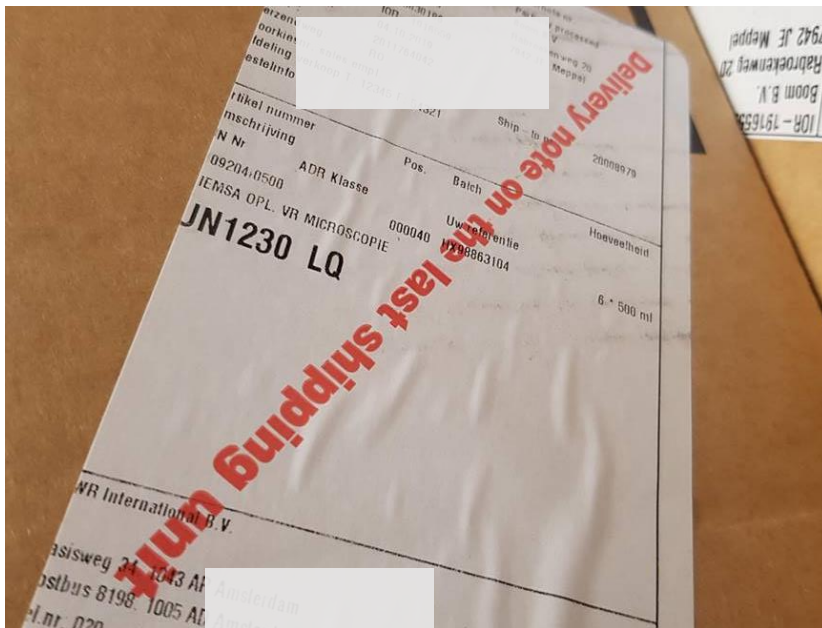
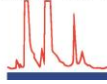
8. Sticker over gevarensymbool

9. Sticker over gevarensymbool

10. Onderste rij niet geseald (waardoor dozen erboven konden schuiven) en verkeerd gestuwd

11. Stempel over het VN-nummer, veiligheidsinformatie of pijlen